

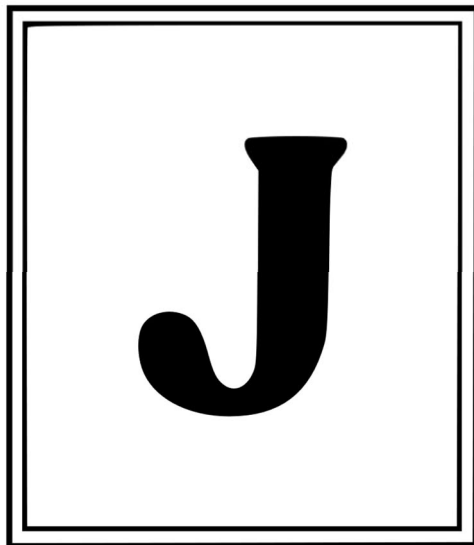
JOURNAL OF CONTEMPORARY WORLD STUDIES

VOLUME | 3 ISSUE | 7 DECEMBER 2025

AN ACADEMIC PLATFORM FOR IN-DEPTH
ANALYSIS OF THE CONTEMPORARY WORLD

VOLUME | 3 ISSUE | 7 | DECEMBER | 2025

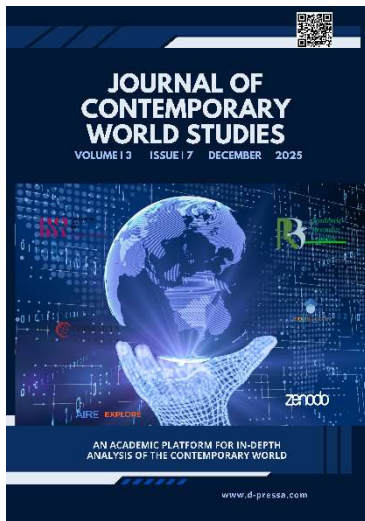

JCWS

IQTISODIYOTNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA FISKAL SIYOSAT VA SOLIQ ISLOHOTLARINING O‘RNI

Saitov Sirojiddin Abduvaliyevich

O‘zbekiston Milliy universitetining Jizzax filiali
e-mail: magistrant_s@mail.ru

ANNOTATION:

Mazkur maqolada fiskal siyosatning iqtisodiyotni barqaror rivojlantirishdagi o‘rni IMRAD metodologiyasi asosida tahlil qilinadi. Tadqiqotda davlat budjeti, soliq islohotlari, raqamlashtirish jarayonlari va makroiqtisodiy ko‘rsatkichlar o‘rtasidagi bog‘liqlik ochib beriladi

KEYWORDS:

Fiskal siyosat, davlat budjeti, makroiqtisodiy barqarorlik, soliq islohotlari, fiskal boshqaruv, raqamlashtirish.

Accepted Date:

December 15, 2025,

Published Date:

December 25, 2025

Journal Website: <https://d-pressa.com/index.php/jcws/>

License

This work is licensed under
a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

Kirish

Fiskal siyosat davlatning iqtisodiy jarayonlarga soliq va budjet xarajatlari orqali ta'sir ko'rsatish mexanizmidir. Barqaror rivojlanish sharoitida fiskal boshqaruv iqtisodiy o'sish, ijtimoiy tenglik va makroiqtisodiy barqarorlikni ta'minlashning muhim instrumenti hisoblanadi.

So'nggi yillarda amalga oshirilayotgan soliq islohotlari va raqamlashtirish jarayonlari davlat va tadbirkorlar o'rtasidagi munosabatlarni yangi bosqichga olib chiqdi.

Barqaror rivojlanish esa hozirgi avlod ehtiyojlarini qondirish bilan birga kelajak avlod manfaatlarini ham hisobga olishni nazarda tutadi. Shu jihatdan fiskal boshqaruvning samaradorligi davlat taraqqiyotining muhim shartlaridan biridir.

Tadqiqot metodologiyasi

So'nggi yillarda O'zbekistonda soliq tizimini modernizatsiya qilishga qaratilgan keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Ushbu jarayonlar O'zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo'mitasi faoliyatini transformatsiya qilish, ma'murchilikni soddalashtirish va inson omilini kamaytirishga yo'naltirilgan.

Davlat rahbari tomonidan ilgari surilgan "Soliqchi – tadbirkorga

ko'makchi" tamoyili soliq organlari faoliyatida tub burilish yasadi. Oldingi yillarda nazorat va majburlash ustuvor bo'lgan bo'lsa, hozirda maslahat berish, profilaktika va tushuntirish ishlari asosiy yo'nalishga aylandi.

Raqamlashtirish jarayonlari natijasida:

- soliq hisobotlari elektron shaklga o'tkazildi;
- "Shaxsiy kabinet" tizimi orqali masofaviy muloqot yo'lga qo'yildi;
- kameral nazorat mexanizmlari takomillashtirildi;
- soliq tekshiruvlarining ochiqligi va shaffofligi oshirildi.

Kameral nazorat tizimi tadbirkorlik subyektlarining faoliyatiga bevosita aralashmasdan, taqdim etilgan elektron ma'lumotlar asosida tahlil o'tkazish imkonini bermoqda. Bu esa ortiqcha byurokratik to'siqlarni kamaytirib, korrupsion xavflarni qisqartirishga xizmat qilmoqda.

Tadqiqot jarayonida tahliliy, taqqoslash, statistik va grafik usullardan foydalanildi. 2020–2024-yillar kesimida budjet daromadlari va YAIM o'sish ko'rsatkichlari shartli ma'lumotlar asosida tahlil qilindi.

1-jadval

2020–2024-yillarda budjet daromadlari va YAIM o'sishi

Yil	Davlat budjeti daromadlari (trln so'm)	YAIM o'sish sur'ati (%)
2020	132.0	1.9
2021	164.0	7.4
2022	186.0	5.7
2023	210.0	6.0
2024	245.0	6.5

Avvalo, fiskal siyosat infratuzilmaviy rivojlanishga xizmat qiladi. Davlat budjeti orqali transport, energetika,

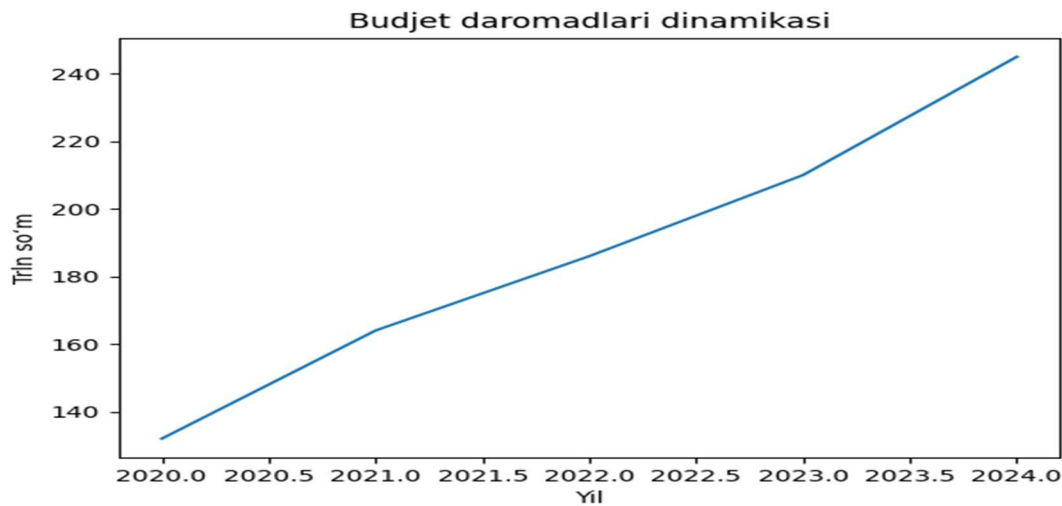
kommunal xo'jalik, ta'lim va sog'liqni saqlash kabi sohalarga yo'naltirilgan

investitsiyalar iqtisodiy o'sishning uzoq muddatli asosini yaratadi.

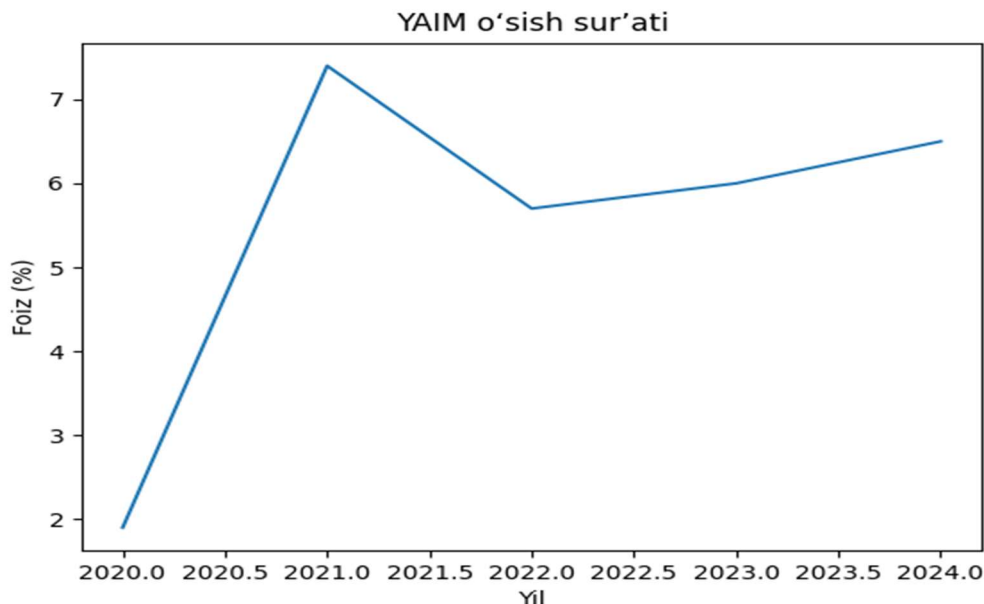
Ikkinchidan, fiskal siyosat daromadlarni qayta taqsimlash vositasi sifatida ijtimoiy barqarorlikni ta'minlaydi. Progressiv soliqqa tortish mexanizmi hamda ijtimoiy dasturlar orqali aholining kam ta'minlangan qatlamlarini qo'llab-quvvatlash imkoniyati yaratiladi. Bu esa ijtimoiy tengsizlikni kamaytirib, iqtisodiy

o'sishning inklyuziv modelini shakllantiradi.

Uchinchidan, iqtisodiy tanazzul davrlarida davlat xarajatlarini oshirish va soliqlarni vaqtincha kamaytirish orqali yalpi talab rag'batlantiriladi. Natijada iqtisodiy sikllarning keskin tebranishlari yumshatiladi va makroiqtisodiy barqarorlik saqlab qolinadi.

1-jadval ma'lumotlari asosida tayyonlandi.

1-jadval ma'lumotlari asosida tayyonlandi.

Natijalar

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, budget daromadlarining o'sishi iqtisodiy faollikning oshishi bilan bevosita bog'liq. Soliq islohotlari va ma'murchilikni soddalashtirish budget tushumlarining barqaror oshishiga xizmat qilmoqda.

Raqamlashtirish jarayonlari kameral nazorat tizimini samarali amalga oshirish imkonini bermoqda. Natijada yashirin iqtisodiyot ulushi qisqarib, soliq intizomi mustahkamlanmoqda.

2-jadval

Soliq ma'murchiligi ko'rsatkichlari (2020–2024)

Ko'rsatkich	2020	2024
Elektron hisobot ulushi (%)	45.0	92.0
Kameral nazorat orqali aniqlangan holatlar (ming)	12.0	28.0
QQS qaytarish hajmi (trln so'm)	4.2	14.5

Muhokama

Fiskal siyosatning samaradorligi institutsional islohotlar bilan bevosita bog'liq. Soliq organlarining raqamlashtirilishi va shaffoflikning oshishi davlatga bo'lgan ishonchni mustahkamlamoqda.

Kelgusida fiskal barqarorlikni ta'minlash uchun soliq bazasini kengaytirish, yashirin iqtisodiyot ulushini kamaytirish va budget xarajatlarining samaradorligini oshirish muhim ahamiyat kasb etadi. Davlat budjeti barqarorligi fiskal intizom va samarali boshqaruvga bevosita bog'liq. Soliq yukining maqbullashtirilishi, imtiyozlar tizimining optimallashtirilishi hamda tadbirkorlik muhitining yaxshilanishi iqtisodiy faollikni oshiradi.

Soliq tizimida ochiqlik va adolat tamoyillarining mustahkamlanishi aholining davlat institutlariga nisbatan ishonchini kuchaytiradi. Ishonch esa yashirin iqtisodiyot ulushini kamaytirish va soliqlarni ixtiyoriy to'lash madaniyatini shakllantirishning asosiy omilidir

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, fiskal siyosat iqtisodiy barqarorlikning asosiy tayanch mexanizmi hisoblanadi. Soliq islohotlari va raqamlashtirish jarayonlari davlat budjeti barqarorligini mustahkamlash bilan birga,

tadbirkorlik muhitini yaxshilashga xizmat qilmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Saitov S., Asrayev S. O 'zbekistonda davlat moliya tizimidagi islohotlar va rivojlantirish istiqbollari //International Journal of scientific and Applied Research. – 2024. – T. 1. – №. 2. – C. 53-63.
2. Tuychieva N., Saitov S. Bank resources in the modernization of the economy //Science technology&Digital finance. – 2023. – T. 1. – №. 4. – C. 41-52.
3. Sirojiddin S. Possibilities of Applying World Experience of Organizing Free Economic Zones in Uzbekistan //Web of Scientist: International Scientific Research Journal. – 2022. – T. 3. – №. 11. – C. 1388-1413.
4. Sirojiddin S., E'zoza D., Abror E. Theories of perfect and imperfect competition //Web of Scientist: International Scientific Research Journal. – 2022. – T. 3. – №. 11. – C. 1414-1434.
5. Saitov S. AVTOMOBIL TRANSPORT KORXONALARIDA BUXGALTERIYA HISOBINI TAKOMILLASHTIRISHNING YO'LLARI VA USULLARI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14513570>//International scientific and

- practical conference.–2024 //T. – T. 1. – №. 2. – C. 90-94.
6. Sirojiddin S. et al. Small business and private entrepreneurship is a place to provide employment //Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences. – 2022. – T. 1. – №. 12. – C. 115-119.
7. Sirojiddin S., Nodira T., Dinora S. Characteristics of price and formation //Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences. – 2022. – T. 1. – №. 11. – C. 265-270.
8. Saitov S. Improvement of accounting and audit in road transport enterprises. SPAST Abstracts, 2 (02) [Электронный ресурс].
9. Saitov S. TRANSPORT KORXONALARIDA BUXGALTERIYA HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH //Journal of Contemporary World Studies. – 2024. – T. 2. – №. 4. – C. 41-47.
10. Sevinch K., Bahrom H., Sirojiddin S. Theory of Supply and Demand. Market Equilibrium //Pedagogical Sciences and Teaching Methods. – 2022. – T. 2. – №. 18. – C. 253-257.
11. Saitov S., Asrayev S. MECHANISMS FOR INCREASING EMPLOYMENT THROUGH THE DEVELOPMENT OF SOCIAL ENTREPRENEURSHIP //Scientific practical conference. – 2025. – T. 1. – №. 1. – C. 335-339.
12. Saitov S. et al. ZAMONAVIY FILOLOGIYA FANLARIDAGI DOLZARB MASALALAR //Scientific practical conference. – 2025. – T. 1. – №. 1. – C. 419-422.
13. Eshboyeva M., Eshboyev T., Saitov S. GREEN ECONOMY AS THE FOUNDATION OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT: GLOBAL PERSPECTIVES AND NATIONAL STRATEGIES //Scientific practical conference. – 2025. – T. 1. – №. 1. – C. 235-238.
14. Saitov S. et al. O ‘ZBEKISTONDA SANOAT KORXONALARIDA INVESTITSION FAOLIYATNI RAG ‘BATLANTIRISH YO ‘NALISHLARI //Новости образования: исследование в XXI веке. – 2025. – T. 3. – №. 33. – C. 728-730.
15. Saitov S. et al. SANOAT KORXONALARIDA INVESTITSION FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI //Новости образования: исследование в XXI веке. – 2025. – T. 3. – №. 33. – C. 731-733.
16. Eshboyeva M., Eshboyev T., Saitov S. GREEN ACCOUNTING IN UZBEKISTAN: SUSTAINABILITY AND INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS //Scientific journals" D-PRESS SERVICES". – 2025. – T. 1. – №. 7. – C. 88-91.
17. Saitov S., Nuraliyeva S. BOZOR IQTISODIYOTIDA PSIXOLOGIK BOSHQARUV SHAKLLARI //Scientific practical conference. – 2025. – T. 1. – №. 1. – C. 447-452.
18. Axrorov E., Saitov S. O‘ZBEKISTONDA ISHSIZLIK DARAJASINI KAMAYTIRISH VA YANGI ISH O‘RINLARINI YARATISH //Scientific practical conference. – 2025. – T. 1. – №. 1. – C. 136-140.
19. Nasrullayeva S., Saitov S. RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASRIDA SUN‘IY INTELLEKTNING JAMIYAT RIVOJI, INSON FAOLIYATI VA IJTIMOIIY-IQTISODIY JARAYONLARDAGI O‘RNI //Scientific practical conference. – 2025. – T. 1. – №. 1. – C. 105-108.
20. Saitov S. Barqaror Iqtisodiyotni Ta‘minlashda Soliq Siyosatining Samaradorligi //Green Economy and Development. – T. 3. – №. 12. – C. 668436.